

Současnost a perspektiva pěstování trav a jetelovin na semeno v České republice

doc. Ing. Bohumír Cagaš, CSc
Sdružení pěstitelů travních a jetelových semen

Seminář SPJTS 6. 3. 2013

Současná situace v travním a jetelovém semenářství

- **stagnace ploch trav – cca 10 tis ha, výroba 6 tis t (85 % SPTJS)**
- **ústup ploch jetelovin – cca 7 tis ha, výroba 1,8 tis t (96 % SPTJS)**
- **současný sortiment: 27 druhů a 246 odrůd (trávy), 9 druhů a 78 odrůd (jeteloviny)**
- **výnosy průměrné až podprůměrné (odrůda, rok využití, lokalita)?**
- **výjimky (hlášení 2011, 13/5)**

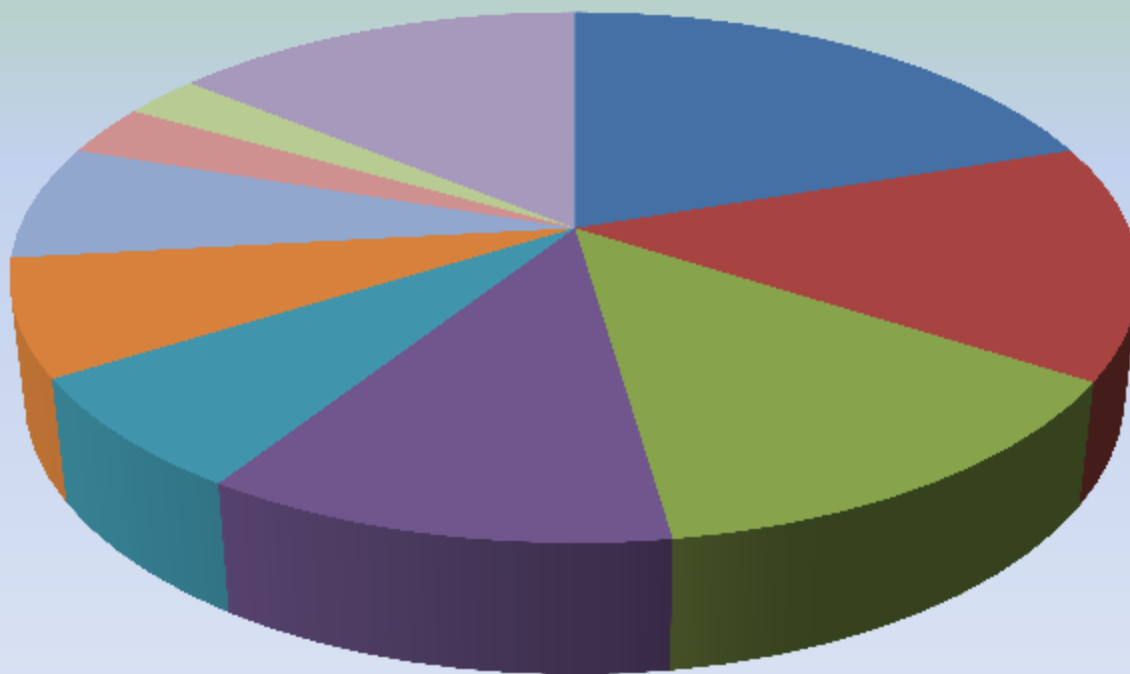
Co pěstujeme a v jakém rozsahu ?

Č.	Druh	Plocha (%)
1	Jílek mnohokvětý jednoletý	19,8
2	Jílek mnohokvětý italský	14,3
3	Kostřava červená	13,6
4	Jílek vytrvalý	11,4
5	Bojínek luční	7,0
6	Kostřava rákosovitá	7,1
7	Kostřava luční	7,0
8	Festulolium	3,1
9	Lipnice luční	2,6
10	Ostatní trávy	14,1
	Celkem	100

Graf 1 Současná struktura pěstovaných trav na semeno v ČR (stav 2011)

- Jílek mnohokvětý jednoletý
- Jílek mnohokvětý italský
- Kostřava červená
- Jílek vytrvalý
- Bojínek luční
- Kostřava rákosovitá
- Kostřava luční
- Festulolium
- Lipnice luční
- Ostatní trávy

Tabulka 2 Výnosy semen některých travních druhů v letech 2001 – 2011

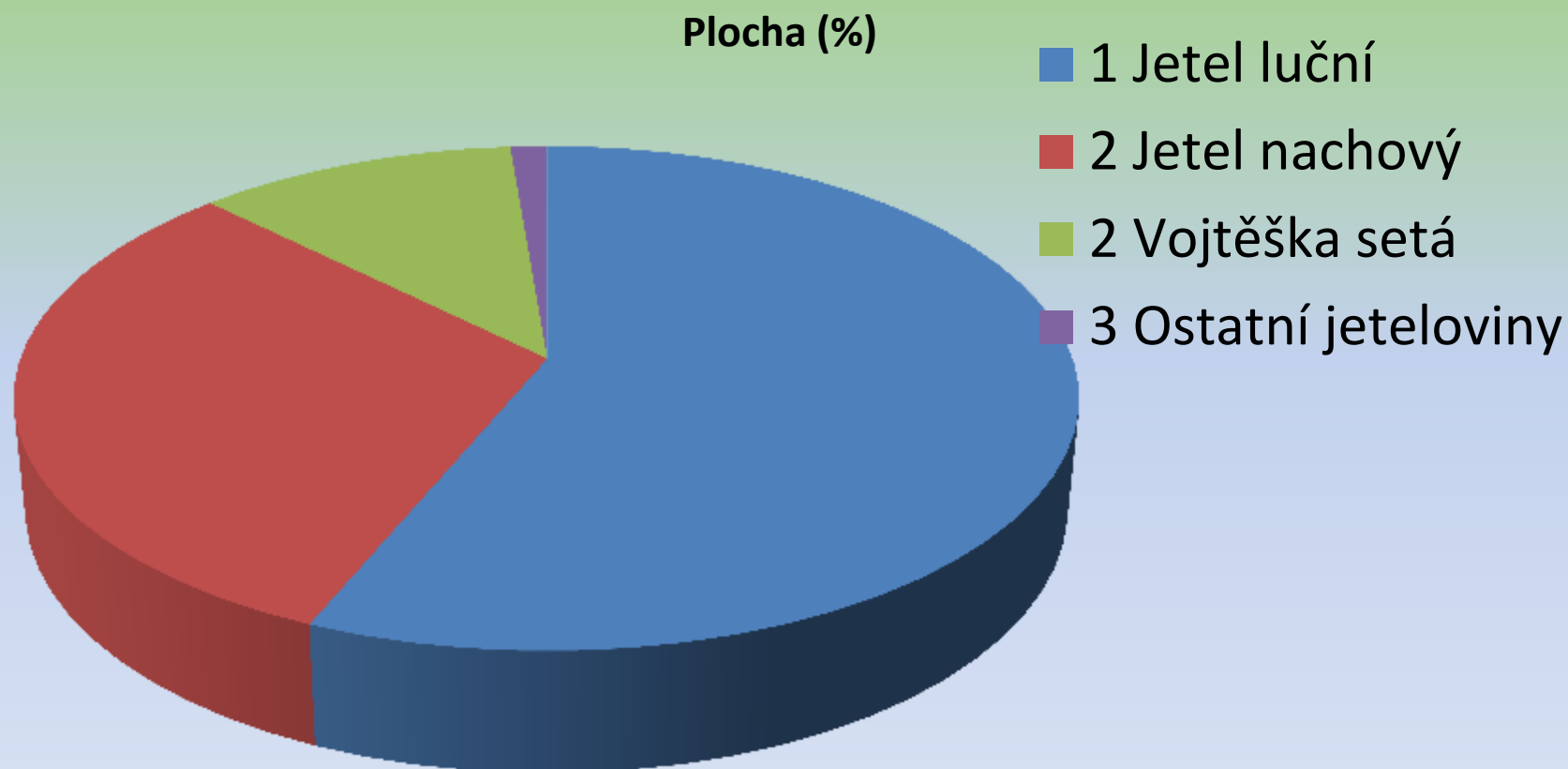
Druh	Výnosy 2001 – 2011 (kg/ha)	Průměrný výnos (kg/ha)	Špičkový výnos 2011 (kg/ha)
Jílek jednoletý	504 – 1 048	757,4	2 104 (OSEVA PRO)
Jílek italský	420 – 1 790	871,1	1 986 (OSEVA UNI)
Jílek vytrvalý	243 - 530	427,2	1 100 (OSEVA UNI)
Kostřava červená	209 - 411	290,2	
Kostřava luční	305 - 528	461,4	982 (OSEVA PRO)
Bojínek luční	190 - 350	246,6	945 (RTS)
Kostřava rákosovitá	299 - 687	444,5	
Festulolium	338 - 669	497,8	
Lipnice luční	81 - 248	174,2	

**Tabulka 3 Rozhodující druhy jetelovin a jejich pěstitelské proporce v r. 2011
(ha)**

Č.	Druh	Plocha (%)
1	Jetel luční	56,3
2	Jetel nachový	31,1
3	Vojtěška setá	11,3
4	Ostatní jeteloviny	1,3
	Celkem	100

Graf 2 Současná struktura pěstovaných jetelovin na semeno v ČR (stav 2011)

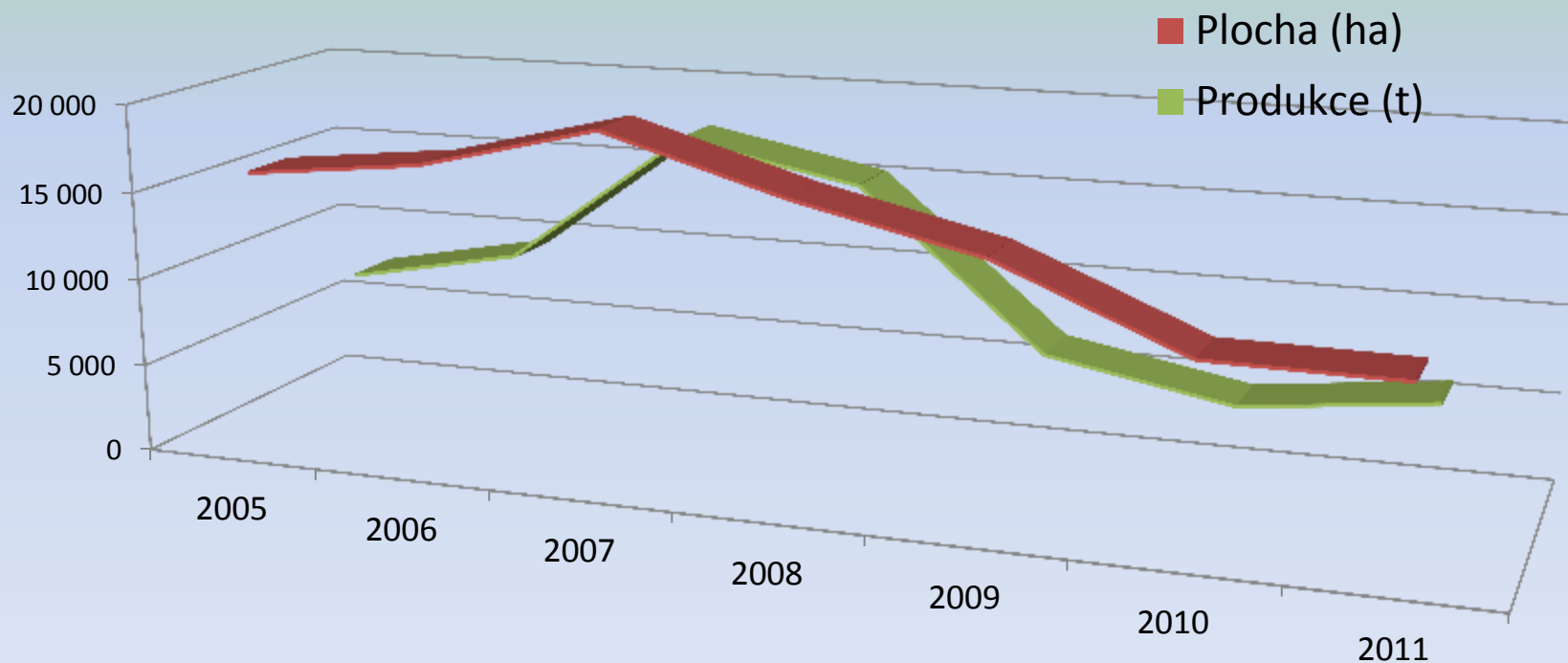
Tabulka 4 Výnosy semen některých jetelovin v letech 2001 – 2011

Druh	Výnosy 2001 – 2011 (kg/ha)	Průměrný výnos (kg/ha)	Špičkový výnos 2011 (kg/ha)
Jetel luční	33 - 275	173,9	495 (Agrogen)
Jetel nachový	195 - 548	306,3	840 (OSEVA PRO)
Vojtěška setá	66 - 232	144,2	

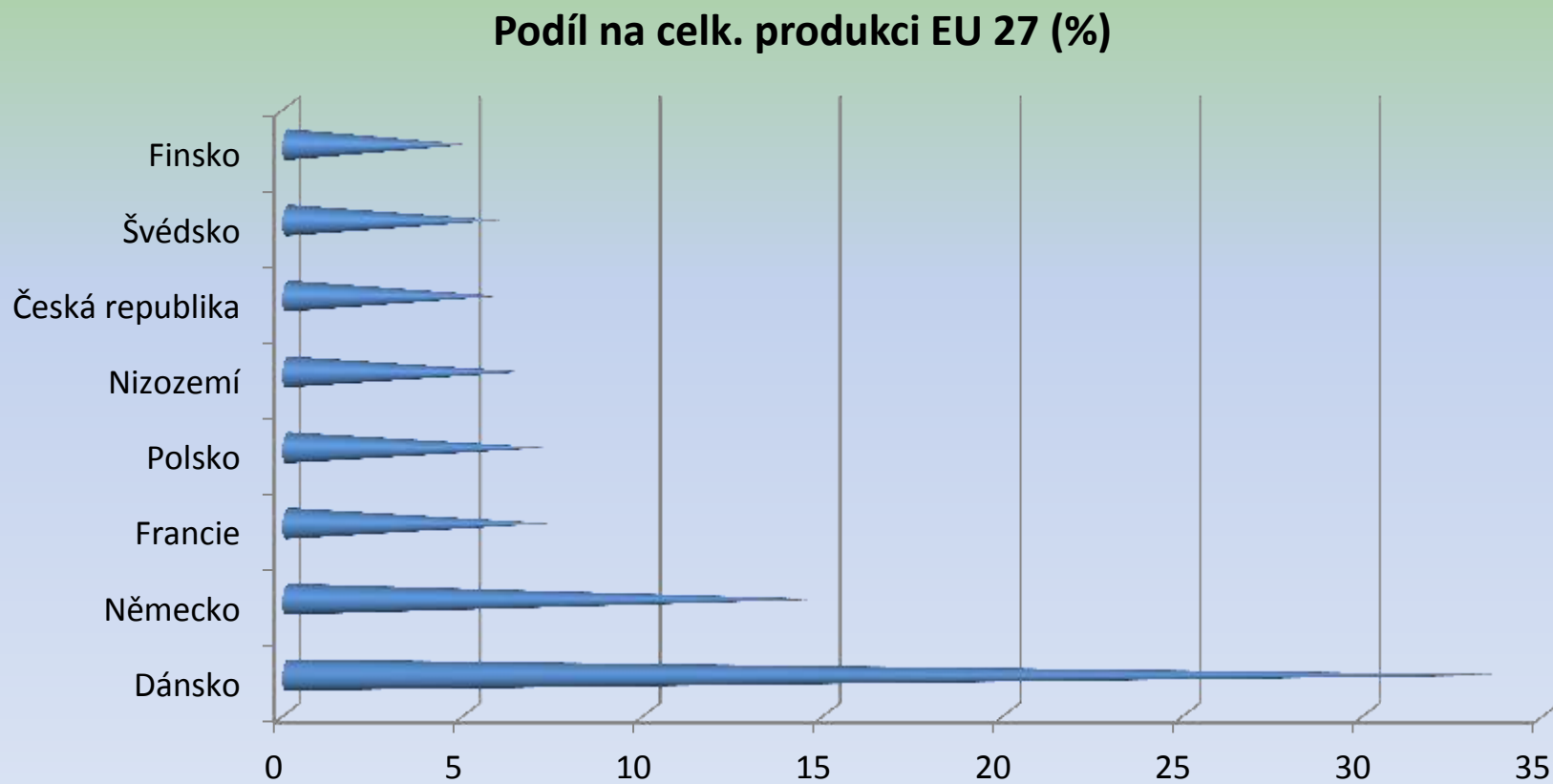
Tabulka 5 Vývoj ploch a produkce semen trav v ČR (2005 – 2011)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Plocha (ha)	15 901	17 080	19 702	16 754	14 457	10 149	10 075
Produkce (t)	7 492	9 576	17 302	15 350	6 566	4 676	5 955

Situace v EU

Graf 4 Podíl jednotlivých zemí na produkci semen trav v rámci EU 27 (plochy, %)

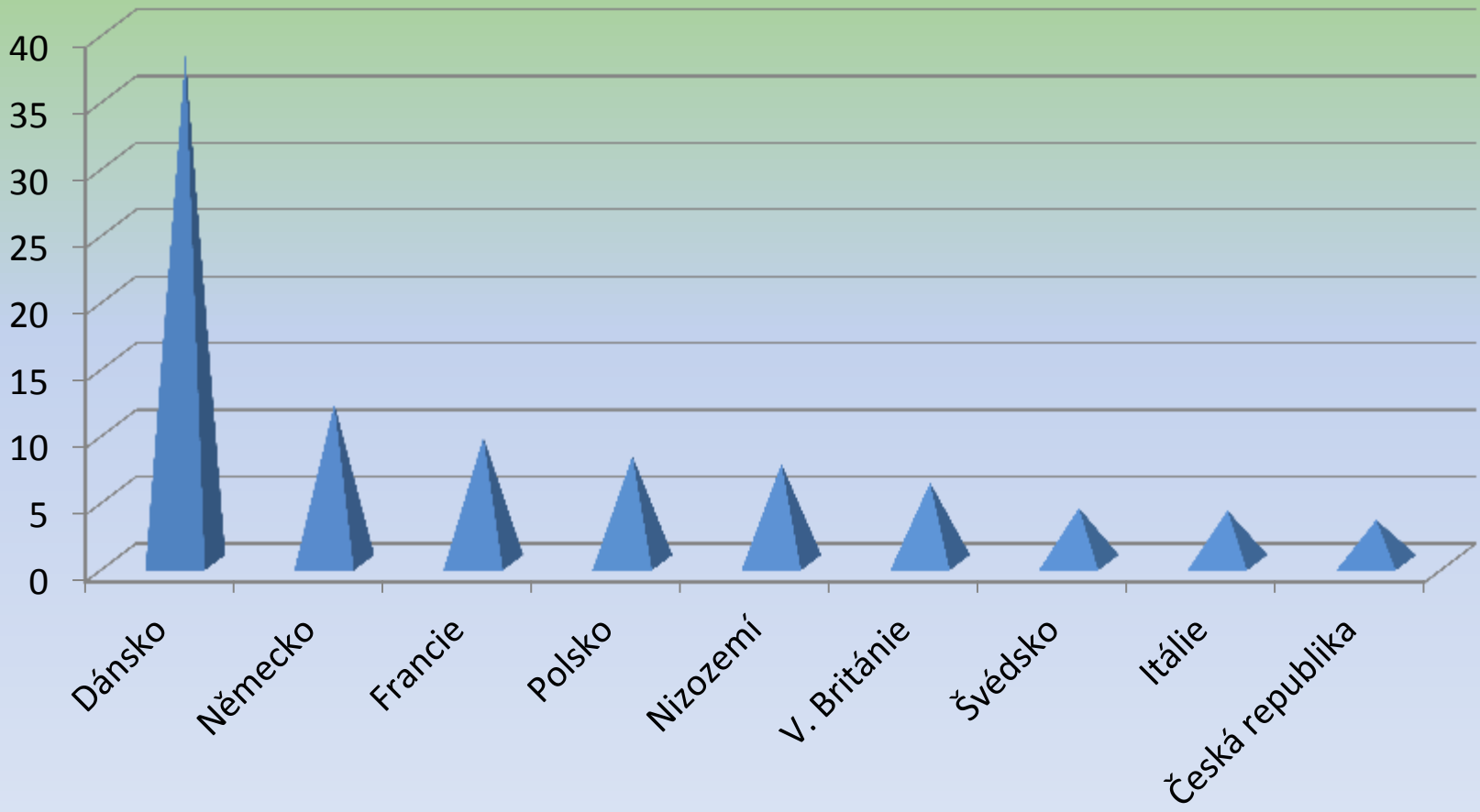
Tabulka 6 Množení trav na semeno v EU v letech 2005 – 2011 (ha)

Země/Rok	2005	2008	2011	Podíl na celk. produkci EU 27 (%)	Průměr posledních 10 let (ha)
Dánsko	84 834	68 294	55 780	34,8	61 185
Německo	35 331	27 825	24 050	15,0	24 505
Francie	25 441	16 960	11 714	7,3	15 555
Polsko	10 354	7 260	11 476	7,2	8 271
Nizozemí	26 993	15 361	10 531	6,6	15 925
Česká rep.	15 901	16 754	9 466	5,9	11 592
Švédsko	8 896	9 225	9 492	5,9	7 733
Finsko	6 892	8 854	8 046	5,0	6 946
EU 27	244 056	198 559	160 429	100	173 700

www.dsv-saaten.de

Zdroj: Danish Seedcouncil

Graf 5 Podíl jednotlivých zemí na produkci semen trav v rámci EU 27 (produkce %)

Tabulka 7 Množení trav na semeno v EU v letech 2005 – 2011 (t)

Země/Rok	2005	2008	2011	Podíl na celk. produkci EU 27 (%)	Průměr posledních 10 let (t)
Dánsko	106 898	80 122	63 399	38,0	85 166
Německo	30 561	19 661	19 790	11,9	25 152
Francie	25 898	16 152	15 722	9,4	20 299
Polsko	5 174	12 785	13 329	8,0	8 094
Nizozemí	36 963	20 808	12 388	7,4	25 335
V. Británie	6 145	6 562	9 940	6,0	7 604
Švédsko	6 823	6 845	6 800	4,1	6 115
Itálie	6 518	5 343	6 517	3,9	5 870
Česká republika	7 492	15 350	5 399	3,2	8 414
EU 27	247 916	202 329	166 816	100	208 260

www.dsv-saaten.de

Zdroj: Danish Seedcouncil

Trávy v zámoří (Oregon)

Druh	Rok	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Průměrný výnos kg/ha
Jílek jednoletý	2009	48 000	106 415	2 217
	2010	45 360	91 707	2 022
	2011	49 698	112 892	2 271
Jílek vytrvalý	2009	43 505	74 937	1 722
	2010	37 086	66 551	1 795
	2011	37 973	69 028	1 818
Lipnice luční	2009	7 278	8 611	1 183
	2010	5 407	7 466	1 381
	2011	4 305	6 420	1 491
Srha laločnatá	2009	6 095	6 034	874
	2010	6 362	5 967	938
	2011	6 115	5 576	911
Kostřava červená	2009	3 443	4 016	1 167
	2010	3 438	4 492	1 437
	2011	3 426	4842	1 414
Produkce trav celkem	2009	181 660	331 100	
	2010	152 142	268 768	
	2011	151 184	284 029	

Data collected by the Extension Economic Information Office, Oregon State University and compiled by William C. Young III, Extension Agronomist, Department of Crop and Soil Science, OSU

Tabulka 9 Produkce některých jetelovin na semeno v Oregonu (2009 – 2011)

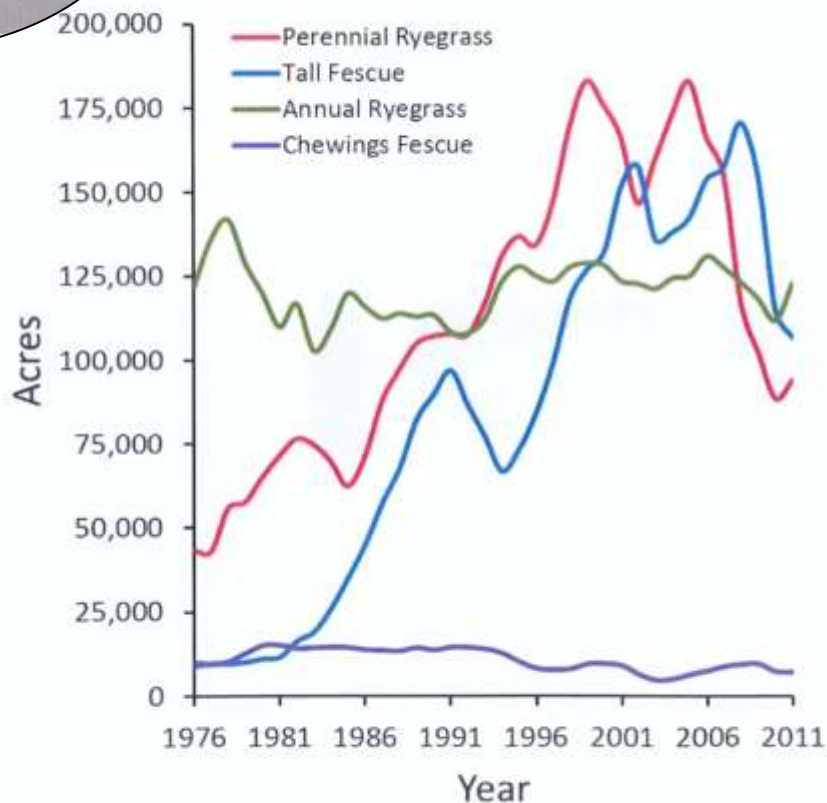
Druh	Rok	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Průměrný výnos kg/ha
Vojtěška setá	2009	932	781	667
	2010	980	946	768
	2011	587	538	730
Jetel luční	2009	6 403	4 892	608
	2010	8072	4 769	470
	2011	8 023	8 149	805
Jetel nachový	2009	3 556	4 203	940
	2010	2 414	2 674	882
	2011	3 098	3 705	952
Jetel plazivý	2009	5 119	3 605	560
	2010	5 026	2 620	415
	2011	4 645	2 319	402
Produkce jetelovin celkem	2009	16 637	14 049	
	2010	17 314	11 835	
	2011	17 432	16 350	

Data collected by the Extension Economic Information Office, Oregon State University and compiled by William C. Young III, Extension Agronomist, Department of Crop and Soil Science, OSU

Graf 6 Plochy rozhodujících trav pěstovaných na semeno v Oregonu v letech 1976 – 2011

Grass Seed Crops, 1976-2011

- Acreages of grass seed crops such as perennial ryegrass and tall fescue have increased dramatically over time and have declined again with the economic downturn.
- Acreages of other grass seed crops such as annual ryegrass and Chewings fescue have remained stable over time.

Trends in grass seed production in the Willamette Valley

Příčiny současného stavu

- a) **objektivní: vysoké ceny majoritních komodit rostlinné produkce**
nižší rentabilita pěstování trav na semeno (při současných průměrných výnosech)
vyšší náročnost výrobního procesu
nevhodné podmínky, povětrnostní vlivy
lidský faktor - generační výměna
další faktory
snaha o zajištění potravinové bezpečnosti ?
- b) **subjektivní: podcenění zásad správného pěstování a druhové specifičnosti**
nevhodně volená druhová resp. odrůdová skladba

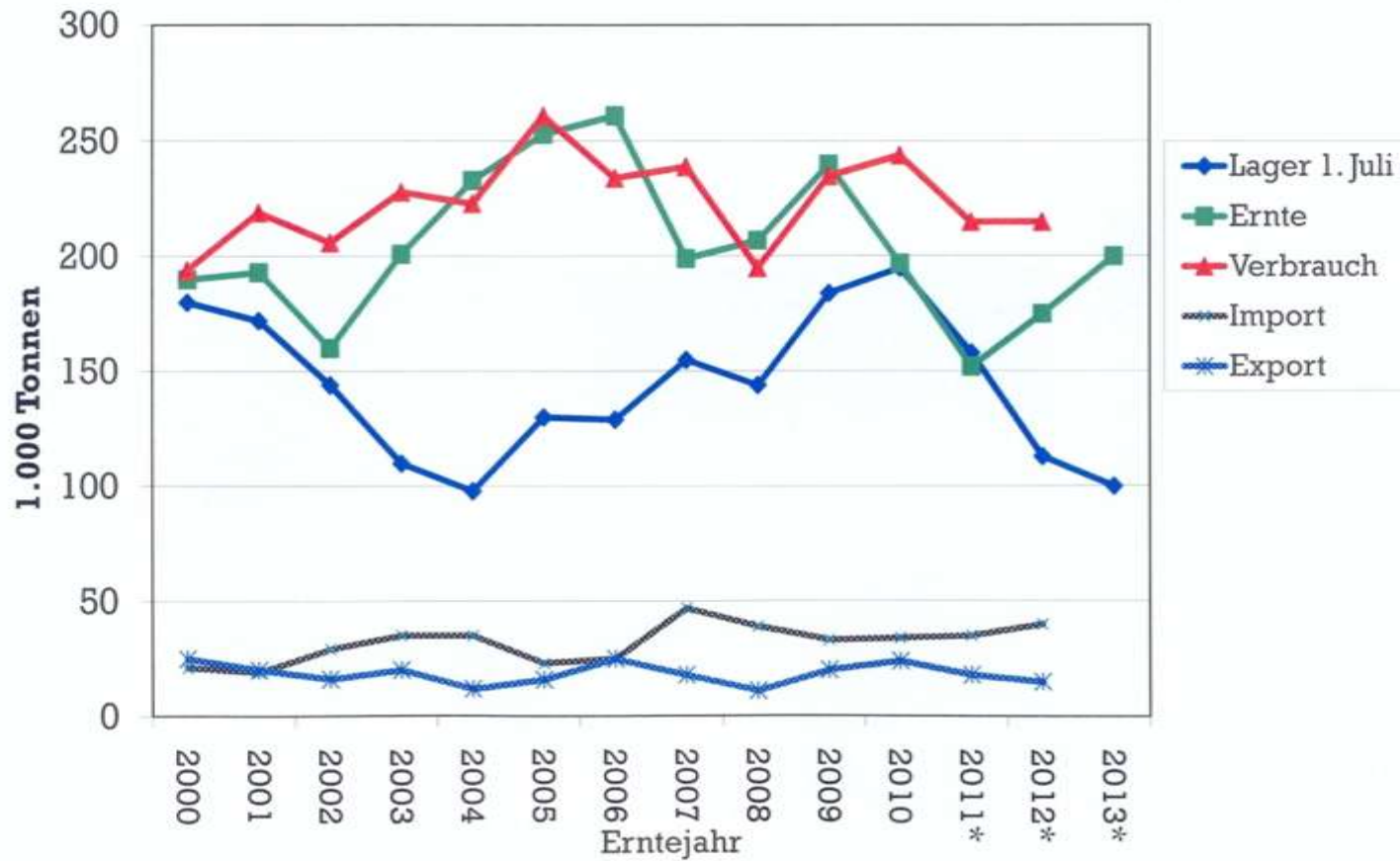
SWOT analýza

- **S:** tradice, postavení v EU, zkušenosti producenti, prověřené odrůdy, dobrá tržní plodina, existence výzkumné a poradenské základny vč. komoditního svazu
- **W:** osivářská deprese, , nízké ceny, pokles domácího odbytu, pomalý návrat prostředků
- **O:** pěstujeme trávy intenzivně a rentabilně i pro mimoprodukční účely (bioenergetika), nevyhýbejme se netradičním druhům (chrastice), trávy organicky
- **T:** snížení výměry trav na semeno doma – přesun kvót jinam, ochuzení portfolia plodin, cizí odrůdy nemusejí být kvalitní, dopady na půdu

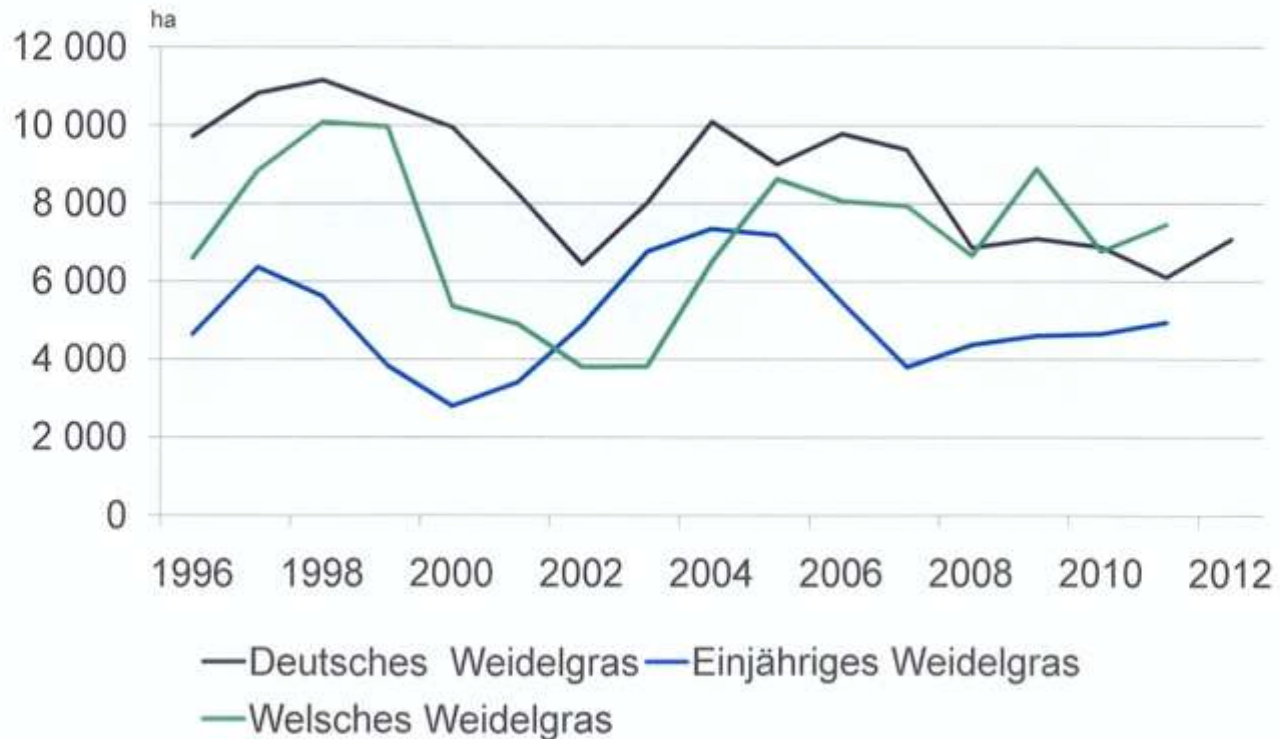
Perspektivy

- **současný stav odráží evropskou i celosvětovou situaci**
- **nedostatek „základních“ travních druhů (BL, KL)**
- **náznaky příznivého obratu jsou nevýrazné (nové zásevy)**
- **semenářství pícnin se opět dostává do méně příznivých poloh**
- **pomyslná hranice pěstování: 4 t/ha obilovin ?**
- **rozporuplná role BPS**

Bilanz Gräser und Klee gesamt in der EU

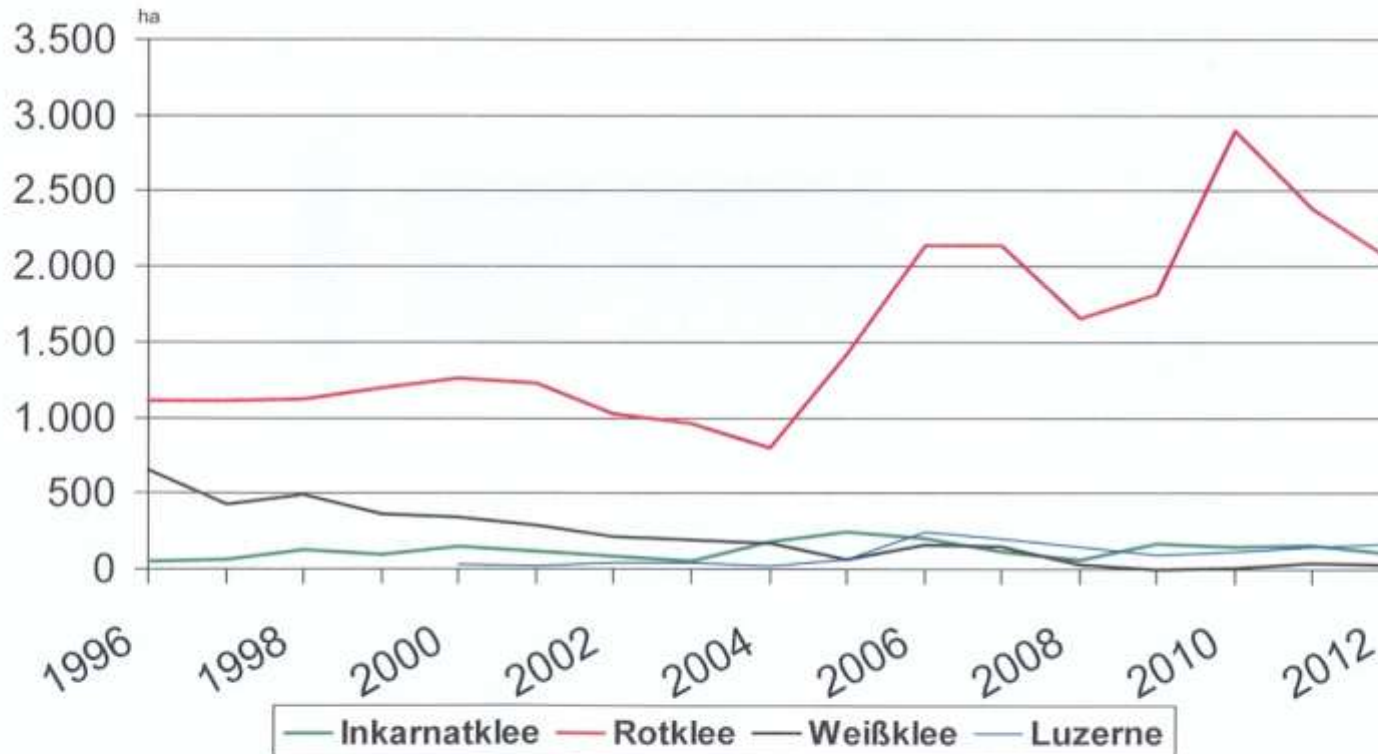

Zur Feldbesichtigung angemeldete Saatgutvermehrungsflächen: Weidelgräser

Quelle: BDP

Zur Feldbesichtigung angemeldete Saatgutvermehrungsflächen: Feinleguminosen

Quelle: BDP

Jak dál ?

- **situace je znepokojující (snížení exportu, ztráta trhů, ohrožení zdraví půdy aj.)**
- **průměrnými výnosy nelze dominantním plodinám konkurovat**
- **dodržovat zásady pěstování semen pícnin**
- **lépe využívat poznatků výzkumu a šlechtění**
- **propagujme více dobré zkušenosti s travami a jetelovinami**

Děkuji za pozornost